

Кикоть П. В.,

кандидат юридичних наук, доцент,
професор кафедри приватного права,
Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана

ПРАВОВІ АСПЕКТИ ЩОДО ЮРИДИЧНИХ ОСІБ ПРИВАТНОГО ПРАВА КІНЦЕВИМИ БЕНЕФІЦІАРАМИ ЯКИХ Є РФ ТА ЇЇ РЕЗИДЕНТИ

Починаючи з 24 лютого 2022 року Україна живе та функціонує в умовах воєнного стану, який був введений указом Президента України № 64/2022 та затверджений законом України «Про введення воєнного стану в Україні» №-2102-IX від 24 лютого 2022 року. Зрозуміло, що введення воєнного стану пов'язано з загрозою для існування української держави та суспільства. Такий небезпечний стан потребує рішучих дій, які часто можуть порушувати природні права людини. Власне те, що в мирний час можна вважати порушенням конституційних прав і свобод людини у воєнний час таким порушенням не вважається, адже права людини обмежуються для забезпечення суспільного блага. Саме тому таке обмеження є законним та відповідає Конституції (статті 64, 41, 42 тощо) та законам України [1, 2].

Власне, такі обмеження і були введені вже вищезгаданим указом № 64/2022. Найбільш цікавим з огляду на тематику роботи є обмеження конституційних прав та свобод передбачених статтями 41 та 42 Конституції України. Розглянемо таке обмеження на практичному прикладі.

Всім відомо, що російський бізнес, не зважаючи на агресію російської федерації (надалі-рф) проти України у 2014 році, продовжував працювати на території України та як наслідок сплачувати податки до державної скарбниці рф та отримувати прибутки від продажу товарів та надання послуг. Одним з напрямків роботи російського бізнесу були банки та банківська діяльність.

Зокрема, банківський сектор є одним з найважливіших елементів фінансового сектору України. Він може виступати як джерело коштів для підтримки бізнесу та післявоєнного відновлення. Можливості щодо залучення

банків до післявоєнної відбудови України передбачені в Плані відновлення України. Найбільше загадок про банки саме у фінансовій його частині [3]

Так, банківська діяльність в розумінні Закону України «Про банки і банківську діяльність» підпадає під визначення підприємництва як виду господарської діяльності, що закріплено в законодавстві України. Власне, самі банки також можуть бути державними, комунальними та приватними. Звернемо увагу на приватний банківський сектор.

Згідно довідника Національного банку України (надалі-НБУ) наразі в Україні існує 61 банк приватного сектору, у тому числі з іноземним капіталом [4]. За даними огляду банківського сектору від НБУ станом на лютий 2023 року кількість активів приватних банків (разом з іноземними) становить 49, 4 % [5 с.3]. Загалом через вірну політику Національного банку України в Україні не відбулося банкопаду і банківська система залишилася стабільною. Однак, не дивлячись на це у лютому 2022 року кількість банківських установ було зменшено на дві одиниці, які мали російський капітал. До таких банків належали АТ «Міжнародний резервний банк», власником 100% акцій якого був Сбербанк р(Р)осії, більшу половину акцій якого котролює рф [6] та ПАТ «Промінвестбанк» власником якого була державна корпорація «ВЕБ.РФ» [7].

Ліквідація по-суті російських банків відбулася на основі рішень Правління НБУ від 25 лютого 2022 року № 90-рш/БТ «Про відкликання банківської ліцензії та ліквідацію Публічного акціонерного товариства «Акціонерний комерційний промислово-інвестиційний банк»» та № 91-рш/БТ «Про відкликання банківської ліцензії та ліквідацію АТ «Міжнародний резервний банк». Право приймати такі рішення Правлінню Національного банку надає постанова від 24 лютого 2022 року № 19 «Про особливості припинення діяльності банків в умовах воєнного стану» [8].

Згодом у березні 2022 року Верховною Радою України було прийнято закон Про основні засади примусового вилучення в Україні об'єктів права власності Російської Федерації та її резидентів яким встановлена можливість примусового вилучення з мотивів суспільної необхідності майна рф та її

резидентів. Власне таке вилучення здійснюється на підставі рішення РНБО, яке затверджується Президентом України.

Згодом, таке рішення було прийнято та майно таке майно, а саме активи цих двох банків були передані у власність держави. Навіть не дивлячись на те, що ці два банки не були системними примусове вилучення їх у рф, на нашу думку, стало важливим кроком до майбутньої виплати репарацій російською федерацією, у тому числі шляхом конфіскації її активів за кордоном та в середині рф. Також наслідком є втрата російською федерацією більше 15 млрд гривень.

Отже, як ми бачимо на конкретному прикладі, починаючи з лютого 2022 року російський бізнес в Україні зазнав справедливого обмеження, а згодом був конфіскований. Зрозуміло, що рф – країна-агресор і наразі ні її, ні бізнес її резидентів не може в принципі існувати на території України. Не зважаючи на те, що рано чи пізно воєнний стан відмінять і конституційні права знову не будуть обмежені, на нашу думку, підприємці рф матимуть такі обмеження не зважаючи на наявність воєнного стану.

Список використаних джерел

1. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР. База даних «Законодавство України». URL: Конституція України | від 28.06.1996 № 254к/96-ВР (rada.gov.ua)

2. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12 травня 2015 року №-389-VIII. База даних «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#n2>

3. Проект Плану відновлення України. Матеріали робочої групи «Функціонування фінансової системи, її реформування та розвиток» URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/recoveryrada/ua/functioning-of-the-financial-system.pdf>

4. Довідник Національного банку України URL: https://bank.gov.ua/ua/supervision/institutions?page=1&perPage=5&search=&status=1&type%5B%5D=1&uid=&suid=&date_from=&date_to=&fb_date_from=&fb_date_to=

5. Національний банк України. Огляд банківського сектору. Лютий 2023 року. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Banking_Sector_Review_2023-02.pdf?v=4

6. Про відкликання банківської ліцензії та ліквідацію АТ «Міжнародний резервний банк»: рішення Правління Національного банку України. Національний банк України. Від 25 лютого 2022 року №- 91-рш/БТ URL: https://bank.gov.ua/ua/legislation/Decision_25022022_91_rsh_bt

7. Про відкликання банківської ліцензії та ліквідацію Публічного акціонерного товариства «Акціонерний комерційний промислово-інвестиційний банк»: рішення Правління Національного банку України. Національний банки України. від 25 лютого 2022 року №-90-рш/БТ URL: https://bank.gov.ua/ua/legislation/Decision_/25022022_90_rsh_bt

8. Банки держави-агресора більше не працюватимуть в Україні. Національний банк України. Новини. Медіа-простір. від 25 лютого 2022 року. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/banki-derjavi-agresora-bilshe-ne-pratsyuvatimut-v-ukrayini>

Machuska I. B.,
Dr.Sc., Associate Professor,
Professor of the Department of Private Law
"Vadym Hetman Kyiv National University of Law"

PROBLEMS OF LEGAL REGULATION OF CONSERVATION OF DEGRADED AND TECHNOLOGICALLY CONTAMINATED LANDS OF UKRAINE

Significant pollution of natural resources, including land resources, has become one of the characteristic trends of the 20th century, caused by significant industrialization of production, emissions of pollutants into the environment, led to irreversible changes in ecosystems, soil pollution, changes in the quality of life of people, and caused the need for a radical solution to problems related to the protection and rational use of natural resources.